

3.3.2. El Periódico de Catalunya

Primera etapa: Sistema mixt d'edició. Offset. (1979-1980)

Etapa realment difícil per a un diari nou ja que la pre-producció i la producció estaven en mans d'una altra empresa, en aquest cas Editorial Mencheta.

Malgrat això, EPC assoleix amb dignitat, però amb una mica de desordre en la presentació, els reptes periodístics de dies especials com ara la vaga de futbolistes (06.03.79), amb una descompensació en el desplegament fotogràfic i en el tractament de títols, ja que la fotocomponedora uneix les paraules que formen, de vegades, línies sense espais buits.

La iconografia fa la seva presència durant la diada del referèndum de l'Estatut de Catalunya, encara que estem davant d'una infografia manual molt ben intencionada pel seu caràcter didàctic.

Aquest diari ha intentat treballar durant les seves primeres etapes amb una certa rigorositat en la fotografia basada en instantànies en moviment i de personatge. Un bon exemple el trobem durant aquesta consulta popular.

L'afany d'aquest diari en superar-se sense disposar encara dels mitjans adients fa que, de vegades, s'improvisin noves línies de

maquetació amb entradetes de plana a sis columnes. És a dir, amb voluntat s'intenta suplir les mancances tècniques.

Aquesta decidida intencionalitat de sorprendre, típica dels diaris sensacionalistes, porta a tractar la detenció dels presumptes assassins de l'empresari Bultó amb un gran desplegament fotogràfic, encara que si l'observem bé, veurem que les fotos són gairebé idèntiques.

Pel que fa a l'estructura de les informacions, el nombre de paraules en els titulars de les primeres notícies ofereixen la següent seqüència: 7-11-8-9. És a dir, poques paraules quan treballen amb temes de gran transcendència popular.

Aquests títols van tenir el següent nombre de verbs: 0-1-1-0. Això vol dir que es donava la força al titular amb els subjectes i els predicats, però no amb els elements verbals que tan potencien una frase, definint-la.

En resum: primera etapa caracteritzada pel voluntarisme en el disseny i vacil·lacions per la manca d'infraestructura tècnica adient.

Segona etapa: Nova rotativa i tallers., Inici de la informatització (1981-1983)

Adquirides ja la planta per a la pre-producció i les màquines

d'impressió (rotatives), EPC pot enfrontar-se a reptes històrics com ara l'intent de cop d'estat, de l'any 1981, amb una certa garantia. D'aquesta manera pot informar amb celeritat utilitzant tots els recursos de la impremta pròpia: així veurem caràcters de diferents famílies i tamany, un major equilibri entre factors gràfics i literaris fruit, sens dubte, del control de la pre-producció per part de la redacció.

Apareixen ja els primers infogràfics, encara que amb una certa pobresa conceptual. Es treballa, encara, amb un cert voluntarisme, com si s'intuís una via encara no confirmada.

Aquesta tendència es va consolidant amb episodis com ara el de la pneumònia atípica (portada molt vistosa i ben avaluada informativament). Tot això s'anirà confirmant poc després amb esdeveniments com ara el de la invasió de les Malvines per les tropes argentines.

Una gran oferta gràfica emmarca aquest episodi amb la inclusió d'un plànol situacional a portada en el qual no trobem els elements informatius que més tard seran moneda habitual.

La moció de censura a Jordi Fujol està protagonitzada a portada per un enfrontament de fotografies (Jordi Fujol- Josep Benet) amb la clara intenció d'aportar un toc subliminal de polèmica.

Pel que fa a l'estructura de les notícies observem que pel nombre

de paraules del títol trobem la següent seqüència: 10-11-10-10, és a dir, una clara unificació de criteris en el nombre d'elements.

Si estudiem el nombre de verbs d'aquests titulars veurem que la seqüència és la següent: 2-1-1-1, és a dir, simplificació absoluta de formes verbals.

I el nombre d'elements informatius independents entre si dels leads ens depara la seqüència 2-2-3-2, és a dir, leads múltiples, propis de diaris populars.

En resum, la segona etapa es caracteritza per una consolidació en l'ús de les noves tècniques d'impressió i de confecció, amb un incipient esquematisme expressiu literari en el nombre d'elements dels títols i dels leads.

Tercera etapa: Creació de l'equip de sistemes. Inici de la informatització a redacció (1983-1984)

Aquest diari comença a introduir plànols de situació quan la situació ho aconsella o quan es considera convenient, com és el cas de la invasió de l'illa de Granada per part de la força aeronaval dels Estats Units d'Amèrica del Nord, encara que no s'ha trobat, l'any 1983, la fórmula per oferir plànols de moviment. S'empren recursos tipogràfics clàssics en el periodisme, com ara abundància de tramats i cossos "catastròfics"

i la morfologia global d'aquestes pàgines comença a oferir un desequilibri cap a la preponderància de la iconografia sobre el text.

Es juga amb elements cada cop més sofisticats -potser en proporció directe a l'aplicació de nous programes de tractament de textos i de maquetació- i així els infogràfics comencen a ser elements dramatitzants, com ara la il.lustració de la plana 3 de l'edició especial referent a la detenció de l'assassí de Teresa Mestre. L'efectivitat és total.

Hi trobem una certa escalada en la utilització de més recursos com ara pot suposar la introducció de sub-títols en bandera, "destacados" en l'argot del diari.

En aquesta tercera etapa trobem una seqüència en el nombre d'elements del títol que és la següent: 9-10-12-12. És a dir, una franca homogeneïtat, a l'igual que succeeix amb el nombre de verbs d'aquests titulars: 1-1-1-3.

Pel que fa al nombre d'elements informatius independents en els leads, la relació és aquesta: 1-4-3-3, que no revela cap tendència absoluta ni relativa.

Quarta etapa: informatització a edició i maquetació (1985-1987)

L'etapa comença amb una voluntariosa mostra de seguiment informatiu d'un tema molt popular, la "caravana de dones al poble de Plan", molt gràficament tractat a l'igual que la mort del poeta Salvador Espriu on es conjumina el dolor amb el moviment de les fotografies tot expressant el sentiment del poble català.

Donant cada cop més importància a la fotografia i al disseny, la informatització de les seccions d'edició i de maquetació permeten un tractament personalitzat de cada temàtica però, observem, una certa estandarització, fruit, sens dubte, de la utilització de certs programes informàtics preparats prèviament.

I això sense oblidar la creixent incorporació d'elements infogràfics com ara durant l'edició que fa referència al referèndum de l'OTAN, on trobem cinc peces molt informatives. Destacarem especialment una d'elles dedicada a un plànol situacional de la resta de països i algunes de les seves característiques. Es tracta, doncs, d'un element informatiu de caire didàctic inductiu i, potser, un xic demagògic perquè sols parla de paràmetres positius i se n'oblida dels negatius (atur, nivell de pobresa, nivell de cultura, nivell d'habitatge, etc).

El caràcter popular d'aquest diari l'obliga a utilitzar recursos gràfics de seccions diferents per destacar certes notícies. Ens referim, en aquest cas, al dia en què l'audiència va decidir no

processar al president Pujol. La direcció d'EPC va decidir realitzar una portada "esportiva" : 'Gana Pujol 33-8', amb caràcters "catastròfics" però dins d'una certa unitat dels elements informatius.

Si observem l'estructura de les notícies veurem que el nombre d'elements dels títols segueix la següent seqüència: 12-12-11-11 (primeres notícies de cada edició), fet que ens fa pensar en una gran uniformitat en el tractament dels titulars. No és cap casualitat que quatre títols tinguin, gairebé, la mateixa estructura.

Aquesta tendència homogeneïtzadora es confirma pel que fa al nombre de verbs: 2-1-2-1, però no pel que fa al nombre d'elements en el lead: 2-4-1-1, ja que els factors d'aquest aspecte depenen molt de la notícia tractada i, especialment, de la seva complexitat.

En resum, observem una gran tendència a estandaritzar l'estructura de les notícies i a consolidar el tractament gràfic de les informacions especials barrejant, fins i tot, els recursos emprats exclusivament en certes seccions i en certs moments. L'homogeneïtzació estructural està directament relacionada amb la incorporació de la informàtica en les seccions d'edició i maquetació i és un pas més dins de la consolidació de la informàtica en la redacció.

Cinquena etapa: Nova rotativa (1987-...)

La darrera etapa de la renovació tecnològica de El Periódico de Catalunya està directament relacionada amb la producció, la qual cosa equival a dir que amb una nova rotativa s'han d'acceptar més canvis i notícies de darrera hora que abans.

En aquesta etapa observem un increment en la utilització de recursos tipogràfics basats en l'increment dels sub-títols que en l'argot d'EFC es diuen "destacats": títols en bandera que no han d'anar obligadament sota el titular principal sinó, fins i tot, enmig del text. Aquest cas es observable en l'edició del 18.02.87 en tractar el tema dels aldarulls a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Però el retorn a la utilització de famílies tipogràfiques no fa oblidar l'increment de la proposta iconogràfica del diari com es pot veure en l'edició del 05.10.87, durant els gran aiguats que fan afectar greument a Catalunya. Les fotografies supleixen el text, fins i tot a la portada, encara que hi trobem la manca d'elements infogràfics situacionals per informar esquemàticament i ràpida dels danys generats arreu del país.

L'elecció de la mascota dels JJ00-92 va ser tractada, com en el cas de La Vanguardia, amb profusió fotogràfica del gos de Mariscal incorporant més elements gràfics dels altres jocs olímpics. L'avantatge d'aquest diari és que el "Coby" de la

portada era policromàtic i el del diari del Conde de Godó no.

La vaga general del mes de desembre de l'any 1988 deixa molt a les clares que EFC disposava de recursos suficients com per informar què passava a qualsevol racó del país.

Un infogràfic en la plana 3 interessa el lector sobre l'actitud dels treballadors espanyols respecte la vaga, encara que la resta d'infogràfics sols són situacionals: donen referències geogràfiques però no elements informatius del tema.

L'infografisme és utilitzat empresarialment en l'edició del 26.08.89 per respondre a la decisió del govern espanyol de no concedir cap canal de TV al Grupo Zeta. Un infogràfic en el qual es comparen les diferents ofertes intenta deixar clar que el plantejament del "holding" d'Asensio era el millor.

Per últim, la "caiguda del mur de Berlín". No hi ha fotografies d'actualitat i per això es recorre a expressions infogràfiques per acceptar el repte periodístic. Aquests elements són, però, situacionals i no dinàmics, deixant d'expressar què va passar aquell dia a través del disseny. La informació la va obtenir el lector a través del text.

Si analitzem l'estructura de la primera de les tres notícies de cada edició observarem la següent seqüència: 9-10-10-10-6-11. Amb aquesta sèrie es confirma l'homogeneïtzació en la titulació de la mà de la informàtica. Els periodistes es veuen obligats a assolir

unes pautes ben estrictes per donar un títol al seu text.

El nombre de verbs d'aquests títols ofereix aquesta seqüència: 1-1-1-2-1-2, és a dir, la simplificació és absoluta i està directament relacionada amb la homogeneïtzació de la titulació.

El nombre d'elements en el lead és la següent: 3-2-2-2-2-2, mantenint-se la tendència igualatòria malgrat que els elements del lead estan en funció de la riquesa del text.

En resum: en aquesta cinquena etapa de la renovació tecnològica de El Periódico de Catalunya observem una estabilització del model en tres sentits ben definits:

- .Increment de la presència iconogràfica
- .Increment de la presència infogràfica, molts cops no justificada
- .Estabilització en l'homogeneïtzació de les estructures de les notícies (titulació i nombre d'elements en el lead).

CONCLUSIONS FINALS

Aquesta investigació ha tingut com a eix argumental intentar esbrinar si les innovacions tecnològiques (o noves tecnologies de la informació -NTI-) han influït en els models de diari de la premsa barcelonina i, concretament, en el bloc informatiu dels dos diaris que han estat capdavanters, pel que fa a difusió, durant el període 1979-1989: La Vanguardia i El Periódico de Catalunya. I, conseqüentment, si és que hi ha hagut influència, en quins aspectes s'ha manifestat: quin ha estat l'impacte sobre el model, sobre l'estructura narrativa, sobre la selecció temàtica, sobre el discurs iconogràfic i, en fi, sobre el missatge globalment entès.

Doncs bé, com a conclusió general, i basant-nos en les dades de l'anàlisi del treball de camp i en el testimoniatge dels propis protagonistes, podem establir que les NTI han influenciat, i de forma ben definida, els models de diari induint-los a una renovació estructural i gràfica de la seva informació.

Podem assegurar que: en cada etapa innovadora s'ha produït algun canvi, fonamental o secundari, en la morfologia i l'estructura.

Aquesta generalització pot aplicar-se als dos diaris estudiats, La Vanguardia i El Periódico de Catalunya, encara que amb matitzacions en cada cas. Com hem deixat clar, tots dos rotatius

tenen bases comunes, encara que una història prou diferent, però ambdós han sostingut una renovació tecnològica absoluta en el període estudiat. Doncs bé, aquesta renovació els ha portat a modificar el seu discurs informatiu. Els canvis han estat en cada diari en un tempus diferent i, a més, això no ha significat una reducció en la qualitat del producte, ni quedar presoners del nou sistema o entrar en un carreró de difícil sortida. Ni molt menys.

La bona difusió de La Vanguardia i El Periódico de Catalunya, el prestigi social i polític que gaudeixen i el respecte de la comunitat científica -a més de la meva admiració- són arguments contundents contra la por que les NTI els hagi conduït cap a un camí no desitjat, encara que en certs aspectes sí que els ha fet donar alguns cops canvis de rumb inesperats que han assumit tard o d'hora.

D'immediat exposarem suficients arguments com per a demostrar, amb modèstia però amb fermesa, que és certa la influència de les NTI sobre el model de cadascundels diaris estudiats, però que aquesta influència també ha estat determinant per poder millorar el producte final.

L'anàlisi de les conclusions parcials anirà acompanyada de la interrelació de les dades. L'ordre d'aquestes conclusions parcials no comporta jerarquització

Conclusions parcials

1. La innovació tecnològica comporta més paginació

Amb la innovació tecnològica els diaris han pogut ampliar la seva oferta informativa a través de la paginació. Com es pot comprovar en el capítol VIII (Reflexions sobre el treball de camp: radiografia del canvi), tant La Vanguardia, com El Periódico de Catalunya han pogut passar a oferir al seus corresponents públics un nombre molt superior de pàgines mercès a la renovació del utillatge impressor (un cop en el cas de LV i dos renovacions en el d'EPC).

Però l'increment de pàgines ha impactat de forma diferent en el nombre de notícies de cadascun dels diaris analitzats.

En el cas de La Vanguardia, s'ha sintetitzat l'oferta per oferir un índex de notícies inferior, però això no vol dir disminució de volum d'informació sinó una elaboració més profunda.

En el cas de El Periódico de Catalunya, el nombre de notícies ha crescut paral·lelament a la paginació.

Es dona el cas que ambdós diaris han acabat, a la darrera etapa de l'estudi, amb un nombre de notícies molt semblant (al voltant de 140 notícies en tres de les quatre darreres edicions

estudiades).

Això vol dir que la renovació de l'utilitatge impressor, és a dir, noves rotatives, els ha dut a oferir un nombre gairebé estandaritzat de notícies.

En el cas de La Vanguardia això significa que hi ha hagut un canvi ben definit de l'estructura informativa, fent que les darreres edicions estudiades ofereixin més pàgines però que aquestes portin menys notícies en funció que aquestes són morfològicament més importants en unificar, en un sol element noticiós, moltes d'altres que abans apareixien de forma independent i de vegades dispersa.

Això equival a dir que La Vanguardia ha optat per jerarquitzar més les notícies, donant prioritats a certs aspectes temàtics dels quals penjaran els menys importants o secundaris.

2. Les NTI comporten més elements iconogràfics

El perfil de la radiografia del nombre de fotografies del capítol VIII ens permet conclure, a més, que ha crescut la importància de la iconografia en aquell model de diari que ofería un índex molt baix d'aquest tipus d'elements (el cas de La Vanguardia), mentre que ha ajudat a estabilitzar l'oferta en el qual supeditava el seu model a un protagonisme desmesurat de la imatge, com és el cas de El Periódico de Catalunya.

Expliquem-nos. En el cas de La Vanguardia, l'adquisició de màquines i sistemes informàtics i, especialment l'inici de la composició en offset, han permès fer un diari gràfic confirmat i consolidat, després, per la renovació del model l'octubre del 1989.

En el cas de El Periódico de Catalunya, ara s'ofereix igual nombre de fotografies o, potser, una mica menys, que en realitat és més poc si creuem dades i tenim en compte que fa onze anys les seves edicions tenien un nombre inferior. Això vol dir que el text té, ara, un protagonisme superior a èpoques passades. I aquest protagonisme ha estat paral·lel, entre d'altres, a la capacitat de pre-producció pròpia (nous tallers, informatització redacció, maquetació i edició). El Periódico de Catalunya és ara més capaç de treballar grans volums d'informació redaccional que abans mercès al canvi tecnològic, especialment mercès a la informàtica.

En tot cas, la base de la qual partien La Vanguardia i El Periódico de Catalunya, pel que fa al nombre de fotografies, era tan diferent que, després d'aplicar les innovacions tecnològiques, observem una certa estandardització, com en la conclusió anterior, referent al nombre de notícies. LV i EPC es mouen entre 60 i 70 fotografies en tres de les quatre darreres edicions estudiades, encara que la tendència de La Vanguardia permet considerar que supera al seu col·lega.

3. Les innovacions permeten utilitzar més l'infografisme, però el procés no està consolidat

Encara que l'infografisme no és, ara per ara, un element quotidià en la premsa espanyola ni en la catalana, sí podem considerar que està adquirint una importància en els diaris analitzats que permet d'establir una tendència a qualificar-los com periòdics en procés d'infografització encara no consolidat, com es pot comprovar en el capítol VIII.

Hi ha més infografisme, però observem que està encara més en funció de les possibilitats de la redacció que dels desitjos dels quadres directius i, com veurem més endavant, sol aplicar-se en determinades ocasions, quan els esdeveniments ho aconsellen. En altres paraules: si no hi ha més infografisme és per manca d'una estructura tècnica i personal suficient, incidint més el darrer aspecte que el primer, ja que les màquines i els sistemes que ofereix la indústria permeten treballar amb poques inversions en infraestructura. Pensem, però, que encara hi ha pocs especialistes en treballar amb infografisme. Donem-li un temps a aquesta nova disciplina de la periodística perquè pugui desenvolupar-se.

Quan es fa un infogràfic per part de La Vanguardia o El Periódico de Catalunya, es fa amb energia, eficàcia periodística

i encert, però no sembla que hi hagi suficient força com per mantenir una producció quotidiana d'aquest tipus d'informació cada cop més valorada pel públic.

Sí volem assenyalar que hem detectat una clara intencionalitat, per part dels dos diaris, en perseverar en la utilització d'infogràfics. De moment han transformat algunes seccions fixes com ara el temps, els passatemps i la informació financera i bursatil, però no s'ofereixen quotidianament blocs informatius que estiguin confeccionats amb dades i pictogrames o il.lustracions alusives.

Pel que fa al nombre d'elements d'humor, no sembla que les innovacions tecnològiques tinguin gaire incidència ja que solen ser col.laboracions fetes fora de la redacció que són lliurades en format paper i no han de ser sotmeses a cap procés especial. Assenyalem que cap dels dos diaris analitzats ha aplicat el color, almenys la quatricomia, en aquesta especialitat periodística.

4. Les NTI no han afectat l'equilibri de les seccions temàtiques i geogràfiques

No s'han detectat variacions substancials en el nombre de notícies per seccions, tant temàtiques com geogràfiques, amb la incorporació de les NTI, o en tot cas, ha estat tan irregular que no permet establir conclusions generals.

A partir de l'any 1985 observem un cert paral·lelisme entre la distribució de notícies per seccions en els dos diaris en el bloc de política (internacional, espanyola i catalana), fruit, possiblement, de l'adquisició de les mateixes noves fonts d'informació, especialment en contractar-se agències informatives estrangeres.

Podríem considerar que, en el cas de l'àmbit polític, hi ha més equilibri en l'oferta informativa dels mitjans. En la resta de blocs (societat, economia, esports, oci i serveis), es depèn més de l'orientació pròpia del model. A esports, El Periódico de Catalunya ha incrementat l'oferta informativa a mida que incorporava noves tècniques i sistemes.

5. Canvia la morfologia de les notícies com més antiga és la infraestructura del diari

L'anàlisi morfològica de la mostra aleatòria, reflectida en el capítol VIII (Reflexions sobre el treball de camp: Anàlisi de la morfologia, l'estructura i grafisme ...), ens mostra dues tendències que es mantenen al llarg de la primera referència crítica: morfològicament, un diari canviarà més la volumetria de les seves notícies com més antiga sigui la seva infraestructura tècnica i passi, ràpida o lentament, a treballar amb noves tecnologies.

En el cas de La Vanguardia trobem confirmada immediatament la prova d'aquesta afirmació: a cada etapa d'innovació tècnica i tecnològica hi correspon un increment de l'espai de les primeres notícies, accentuant-se en àmbits informatius més populars, com ara Societat i Esports. Aquesta accentuació ve donada pel fet que la multiplicitat de les noves fonts de notícies, pròpies i alienes, permet una major jerarquització del material periodístic: en resum, a més possibilitats infraestructurals, més possibilitats de treballar i de seleccionar un volum més gran d'elements noticiosos.

En el cas de El Periódico de Catalunya l'evolució morfològica no ha estat tan destacada, potser perquè ens trobem amb un model de diari que ha estat molt respectat durant el període estudiat. Això sí, recordem que en aquest periòdic ha baixat el nombre de fotografies, ha crescut el nombre de pàgines i també el de notícies, però en aquest aspecte el nombre de centímetres quadrats ha oscil·lat ben poc (15-20%).

6. Els titulars de les notícies importants tenen més paraules després de l'aplicació de les innovacions tecnològiques

La incorporació de noves tecnologies ha influenciat no sols la fesomia dels diaris sinó també l'estructura redaccional dels seus elements, com ara la titulació.

Les noves possibilitats tecnològiques, de la mà, principalment, de la informàtica, han permès també jerarquitzar la titulació de les notícies fins al punt de "premiar" les considerades més importants amb més paraules i treure-les de les notícies secundàries.

Observem l'evolució seqüencial del quadre de títols de La Vanguardia per observar que creix espectacularment el volum de paraules de les primeres notícies, mentre es manté, o fins i tot baixa, el de les notícies de segon ordre.

En el cas de El Periódico de Catalunya la jerarquització ha estat interseccional, oferint uns titulars amb més paraules en seccions considerades populars, com ara Esports i Oci, i en segona instància, però no gaire lluny, Societat.

De tota manera reiterem l'afirmació d'una severa autodisciplina en el cas del diari del Grupo Zeta que ofereix oscil·lacions molt petites quant al nombre de components dels titulars al llarg de tota la mostra, potser, en part, perquè la informatització a tallers i a redacció es va fer molt d'hora.

7. A més canvis tecnològics, més verbs

També quant als verbs podem reiterar les observacions anteriors, com es pot comprovar en el capítol VIII: quantes més incorporacions tecnològiques hi ha, més verbs s'utilitzen en els titulars.

Creiem que la informàtica, amb la seva proposta de treball basada en programes esquemàtics, obliga a treballar més condensadament, la qual cosa obliga a buscar elements d'acció allí on abans s'empraven més substantius i complements.

A més, la responsabilitat final del producte no està en mans dels tallers sinó dels propis periodistes, fet que potser els obliga a ser més responsables -si és que no ho eren abans- amb el producte final. Abans se sabia que els tipògrafs podrien emprar diferents famílies de tipus: ara, els periodistes, saben que no poden fer el mateix i han d'executar títols ben definits i acabats.

En El Periódico de Catalunya s'ha mantingut l'autodisciplina en l'estructura de la titulació, encara que no deixa de sorprendre que un cert nombre de títols no tinguin expressió verbal explícita: ¿és massa rígida la maquetació d'aquests elements?

8.A més innovació tecnològica, leads més complexs

Els leads es fan més complexs a mida que avança la renovació tecnològica, fent-se aquesta afirmació, en alguns casos, selectiva.

Efectivament, a La Vanguardia els leads simples han deixat el protagonisme als leads múltiples, amb dos o tres elements informatius. A El Periódico de Catalunya els leads prenen una

estructura més complexa en certes seccions com ara en el bloc d'informació política, mentre que a la resta del diari es busquen leads múltiples.

9. Més fonts informatives ara que abans de la renovació tecnològica

Els redactors de La Vanguardia identifiquen ara més les fonts de les seves notícies que abans. En El Periódico de Catalunya, també.

Hi ha, a més, una clara relació entre innovació tecnològica i increment de fonts pròpies, la qual cosa indica que la redacció aporta més arguments i que aquests estan menys influenciats per altres fonts, tant institucionals com no institucionals.

Curiosament la renovació tecnològica segueix ofegant les fonts no institucionals (associacions de veïns, ateneus, clubs, sindicats, partits extraparlamentaris), fet que potser indica que les noves eines segueixen estant en mans del món informatiu convencional.

10. Hi ha relació directa entre innovació i iconografia

La Vanguardia és ja un diari redaccional i gràfic des que va adquirir nova tecnologia -offset i rotatives-, per això en els quadres seqüencials del capítol VIII observem una radical contraposició de dades entre les tres primeres etapes de la cronologia renovadora.

En el cas de El Periódico de Catalunya, la fotografia ha estat present des del principi del diari. Però la seva utilització oscil·la segons les seccions i la seva morfologia no experimenta variacions amb la incorporació de les NTI. Més aviat observem una certa reducció del tamany de les imatges a mesura que s'apliquen nous programes i eines de treball. Es tractaria, en suma, d'una certa correcció, o autocorrecció, en funció d'oferir més text i fotografies desproporcionades. Recordem el que dèiem abans: ara es pot assumir més feina perquè el sistema informàtic ho permet.

Pel que fa a l'actualitat de les fotografies, està en clara dissonància amb l'increment de la seva presència a les planes de les darreres etapes. Ens explicarem: ara es donen més fotografies, però no vol dir que totes siguin del dia. Hi ha un model a seguir, amb uns espais ben determinats per a l'iconografia. Doncs bé, molts cops aquestes imatges no són d'actualitat i ocupen, però, espais destacats.

Això succeeix en tots dos diaris. De bon tros es nota que encara no disposen de sistemes de recepció i d'emmagatzematge d'imatges a través de la seva digitalització, com ara tenia El Sol¹.

---

¹. Aprofitem per recordar que El Sol acaba de desaparèixer del mercat justament quan estem acabant de redactar aquesta tesi.

11. Amb les NTI es poden tractar millor els esdeveniments
especials

Sense cap dubte, les innovacions tecnològiques han permès treballar amb millors condicions i més varietat de recursos aquells esdeveniments informatius que posen a prova un diari en un dia determinat.

La caiguda del mur de Berlín, sense gaires fotografies del dia, va permetre La Vanguardia i El Periódico de Catalunya que superessin aquesta mancança a través de sengles elements infogràfics bé locacionals, bé de moviment.

Els infogràfics solen ser elements claus durant períodes electorals o per a informar de l'estat d'opinió de la societat en moments crítics com ara la vaga del 14 -D o el referèndum sobre la incorporació al Tractat de defensa de l'Atlàntic Nord

La Vanguardia ja disposava d'un voluntariós "Servicio de Cartografía", però amb l'aparició de la informàtica la qualitat d'aquest tipus de treball ha estat millorada àmpliament.

Durant els Jocs Olímpics de Los Angeles El Periódico de Catalunya va fer unes de les primeres proves de transmissió de fotografies en color a través de la xarxa telefònica intercontinental. Contràriament, La Vanguardia va haver de que sortir sense pàgines de gravat al buit el 23-F, intent de cop d'estat, per no poder